

Nové možnosti rozvoje vzdělávání na Technické univerzitě v Liberci

Specifický cíl A2: Rozvoj v oblasti distanční výuky, online výuky a blended learning

NPO_TUL_MSMT-16598/2022

Pedagogika I.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Pedagogika jako vědní disciplína

Pedagogika je věda, která zkoumá výchovu a vzdělávání. Předmětem jejího zájmu je tedy proces, při kterém dochází k rozvoji osobnosti člověka. Pedagogika se zabývá otázkami, jako jsou cíle výchovy a vzdělávání, obsah a formy výchovy a vzdělávání, podmínky a metody výchovy a vzdělávání, výchovné a vzdělávací instituce, výchovné a vzdělávací teorie a praxe.

Pedagogika se zabývá následujícími otázkami:

- Cíle výchovy a vzdělávání – jaké jsou cíle výchovy a vzdělávání, jak se mění v čase a prostoru?
- Obsah výchovy a vzdělávání – co by mělo být obsahem výchovy a vzdělávání, jak se volí a hodnotí?
- Formy výchovy a vzdělávání – jaké jsou formy výchovy a vzdělávání, jak se využívají a jak se hodnotí?
- Podmínky výchovy a vzdělávání – jaké jsou podmínky výchovy a vzdělávání, jak se vytvářejí a jak se hodnotí?
- Metody výchovy a vzdělávání – jaké jsou metody výchovy a vzdělávání, jak se využívají a jak se hodnotí?
- Výchovné a vzdělávací instituce – jaké jsou výchovné a vzdělávací instituce, jak fungují a jak se hodnotí?
- Výchovné a vzdělávací teorie a praxe – jaké jsou výchovné a vzdělávací teorie, jak se používají v praxi a jak se hodnotí?

Pedagogika je rozdělena do řady disciplín, které se zabývají jednotlivými aspekty výchovy a vzdělávání. Mezi základní disciplíny pedagogiky patří:

- Obecná pedagogika – zabývá se obecnými otázkami výchovy a vzdělávání
- Pedagogika sociální – zabývá se výchovou a vzděláváním v sociálním kontextu
- Pedagogika speciální – zabývá se výchovou a vzděláváním dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- Didaktika – zabývá se výchovou a vzděláváním v oblasti určitého předmětu
- Pedagogika volného času – zabývá se výchovou a vzděláváním v oblasti volného času

Specifikum pedagogiky

Pedagogika je společenská věda, která se zabývá člověkem a jeho rozvojem. Jejím specifickým rysem je to, že se zaměřuje na proces, při kterém dochází k rozvoji osobnosti člověka, tedy na výchovu a vzdělávání. Mezi specifické rysy pedagogiky patří:

- Pedagogika je aplikovaná věda, což znamená, že její poznatky se využívají v praxi, například při výchově a vzdělávání dětí a mládeže, při rozvoji profesních dovedností a při řešení pedagogických problémů.
- Pedagogika je dynamická věda, která se neustále vyvíjí. To je způsobeno tím, že se společnost a člověk neustále mění.
- Pedagogika je interdisciplinární věda, která úzce spolupracuje s jinými vědními disciplínami, jako jsou psychologie, sociologie, filozofie, politologie a ekonomie.

Pedagogika je důležitá vědní disciplína, která má významný dopad na společnost. Její poznatky se využívají v praxi, a to jak v oblasti výchovy a vzdělávání, tak i v dalších oblastech života společnosti.

Předmět pedagogiky

Předmětem pedagogiky je výchova a vzdělávání, které je možné vymezit následujícími způsoby:

- **Výchova** je záměrný a cílevědomý proces, který usiluje o rozvoj osobnosti člověka. Výchova zahrnuje všechny formy působení na člověka, které mají za cíl jeho rozvoj. Výchova může být formální, neformální nebo informální.
- **Vzdělávání** je proces, při kterém dochází k osvojování si vědomostí, dovedností a postojů. Vzdělávání je nezbytnou součástí výchovy, ale není to totéž co výchova. Vzdělávání se zaměřuje především na osvojování si vědomostí a dovedností, zatímco výchova se zaměřuje na rozvoj celé osobnosti člověka

Metody pedagogického výzkumu

Metody pedagogického výzkumu jsou způsoby, jak získávat data o výchově a vzdělávání. Jsou to nástroje, které pedagogové používají k tomu, aby zkoumali různé aspekty výchovy a vzdělávání, například cíle, obsah, formy, podmínky, metody, výchovné a vzdělávací instituce a teorie.

Metody pedagogického výzkumu lze rozdělit do dvou hlavních skupin:

- Teoretické metody – jsou založeny na analýze a syntéze teoretických textů. Mezi teoretické metody patří například analýza, syntéza, komparace, indukce, dedukce, historická metoda, komparativní metoda, analytická metoda.
- Empirické metody – jsou založeny na sběru dat z reálného světa. Mezi empirické metody patří například pozorování, experiment, dotazník, rozhovor, analýza dokumentů. Empirické metody se dále dělí na:
 - Kvantitativní metody – používají kvantitativní údaje, které lze vyjádřit čísly. Mezi kvantitativní metody patří například pozorování, experiment, dotazník, škály.
 - Kvalitativní metody – používají kvalitativní údaje, které nelze vyjádřit čísly. Mezi kvalitativní metody patří například pozorování, rozhovor, analýza dokumentů.

Volba metod pedagogického výzkumu závisí na řadě faktorů, například na:

- Cílech výzkumu
- Věcné oblasti výzkumu
- Věku a schopnostech respondentů
- Možnostech a zdrojích výzkumníka

Pedagogičtí výzkumníci by měli při volbě metod pedagogického výzkumu zohledňovat všechny tyto faktory, aby mohli získat data, která jsou pro jejich výzkum relevantní a spolehlivá.

Použitá a doporučená literatura

Chráska, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada, 2016.

Průcha, J., Mareš, J., Walterová, E. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2003.

Průcha, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2009.